



θήματα, όπως δύο ανττώα πτηνά που πίνουν από περιρραντήριο το «ύδωρ της ζωής», και ένα αρπακτικό πτηνό, το οποίο αρπάζει ένα μικρό τετράποδο.

Κατά τη διάρκεια ανασκαφικής έρευνας, στο νάρθηκα ερευνήθηκαν τάφοι, που προφανώς θα ανήκαν στην οικογένεια του κτήτορα, και εξωτερικά του ναού αποκαλύφθηκε κεραμοσκεπής κιβωτιόσχημος τάφος και τμήματα της αψίδας και των τοίχων παλαιοχριστιανικής βασιλικής.

Στον ναό ο περιηγητής J. Spon κατά την επίσκεψή του στην πόλη, το 1676, μελέτησε την ιδιαίτερα σημαντική για την ιστορία του τόπου λατινική επιγραφή του 4ου αι. μ.Χ. και ταύτισε την πόλη των Σαλώνων με την αρχαία Άμφισσα. Πρόκειται για το διάταγμα του Ρωμαίου ανθυπάτου Δέκιμου Σεκουνδίνου προς τους τοπικούς άρχοντες της Άμφισσας, με το οποίο διατάσσεται ο καθαρισμός των αγωγών ύδρευσης και η επαναφορά του νερού στις δημόσιες δεξαμενές, απ' όπου το είχε εκτρέψει προς όφελός τους ο



Ανακαλύπτοντας τη Φωκίδα

Εκπαιδευτικές δράσεις σε μουσεία
και αρχαιολογικούς χώρους
της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδος

Συγγραφή κειμένου: Ανθούλα Τσαρούχα
Οικονομική υποστήριξη: Γιώργος Αλιπαρμάκης, Ιωάννα Παπανικολάου
Καλλιτεχνική επιμέλεια: Σπήλιος Γίστας Σχεδιασμός: UrStage



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού
και Αθλητισμού

Γενική Διεύθυνση
Αρχαιοτήτων και
Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Εφορεία
Αρχαιοτήτων
Φωκίδος



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



delphi.culture.gr

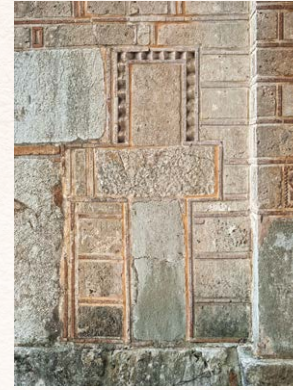


ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΑΜΦΙΣΣΑΣ



Ο Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος είναι ένα από τα σημαντικότερα και ωραιότερα μνημεία του 12ου αιώνα στον ελλαδικό χώρο και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της Μεσοβυζαντινής ναοδομίας. Ανήκει στον τύπο του σταυροειδούς εγγεγραμμένου δικιόνιου με τρούλο αθηναϊκού τύπου ναού. Η κάτοψή του έχει σχήμα τετράγωνο (7,20X7,30μ.), το οποίο αποβαίνει σε ορθογώνιο με την προσθήκη του νάρθηκα στα δυτικά και τριών ημιεξαγωνικών κογχών στα ανατολικά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πλάγιες κεραίες του σταυρού, οι οποίες προβάλλονται και εξωτερικά με αντηρίδες που στηρίζουν πώρινο εσωτερικά τόξο, ένα αρχιτεκτονικό στοιχείο που απαντά κυρίως σε ναούς οκταγωνικού τύπου και πολύ σπάνια στους σταυροειδείς ναούς.

Ο ναός είναι κτισμένος με το ισόδομο σύστημα τοιχοδομίας από ντόπιο πωρόλιθο και ξεχωρίζει για το πολύ φροντισμένο πλινθοπερίκλειστο σύστημα. Στην όψη ξεχωρίζουν οι λίθινοι διακοσμητικοί σταυροί, κάποιιοι από τους οποίους περιβάλλονται στα πάνω μέρη με οδοντωτή ταινία, συνήθεις σε ναούς του 11ου, 12ου και 13ου αι., οι οδοντωτές ταινίες που συχνά διακόπτουν την τοιχοποιία, η πλούσια κεραμοπλαστική



διακόσμηση στους αρμούς, η οποία αποτελείται κυρίως από εκφυλισμένα κουφίζοντα κεραμικά διακοσμητικά, και τα μονόλοβα, δίλοβα ή τρίλοβα παράθυρα που είναι κατασκευασμένα με ποικίλους τρόπους. Μερικά παράθυρα έχουν πώρινο πλαίσιο, νεωτεριστικό στοιχείο, το οποίο σε συνδυασμό με άλλα χαρακτηριστικά επιτρέπει τη χρονολόγηση στον πρώιμο 12ο αι., και πάνω από τη δυτική είσοδο του ναού δεσπόζει τρίλοβο παράθυρο με υπερυψωμένο τον μεσαίο λοβό, ενώ κάθε λοβός του περιβάλλεται από πλίνθινο διάκοσμο.

Στο εσωτερικό του ναού, κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης του μνημείου από το Υπουργείο Πολιτισμού (2008-2009), εντοπίστηκαν τμήματα ψηφιδωτών, σπαράγματα μαρμαροθετημάτων και βυζαντινών τοιχογραφιών,



καθώς και θραύσματα αρχιτεκτονικών γλυπτών, τα οποία ενσωματώθηκαν στην αναστήλωση του μεσοβυζαντινού τέμπλου.

Ο γλυπτός διάκοσμος του μαρμαρινού τέμπλου παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον λόγω του πλούτου των θεμάτων και της ποικιλίας των μορφών που αποδίδονται με αισθητική αρτιότητα. Ο διάκοσμος των δύο πεσίσκων εκατέρωθεν της Ωραίας Πύλης περιλαμβάνει το θέμα του σταυρού κάτω από τόξο, στον βόρειο συνδυάζεται με τα αρχικά Ι(ΗCOY)C Χ(PICTOC) Ν(I)Κ(A) και στον νότιο εκφύεται μέσα από όρηκες με φύλλα άκανθας, καρδιόσχημα ανθέμια, πλοχμούς, ελισσόμενους βλαστούς και αστράγαλο. Ο ένας πεσίσκος χαρακτηρίζεται από τη σπανιότερη μορφή της απόληξης σε ένα χέρι, το οποίο κρατεί ράβδο που καταλήγει σε κουκουνάρι και συσχετίζεται με λαβή σπαθιού σε θήκη. Η παράσταση θεωρείται ότι έχει αποτροπαϊκό χαρακτήρα.

Η σύνθεση του διακόσμου του επιστυλίου χαρακτηρίζεται από γεωμετρικά και φυτικά διακοσμητικά θέματα, από τα οποία ξεχωρίζει εκείνο του φυλλοφόρου σταυρού, ως συμβολισμός του Παραδείσου, τα συνήθη ζώομορφα